

El disseny d'escocells urbans

Enric Pericas

Arquitecte Director d'Elements Urbans. ESCOFET 1886, S.A.

Introducció

L'escocell ha estat un element urbà necessari, d'ençà s'incorporà l'arbrat d'alineació, en els projectes d'urbanització de l'espai públic de la ciutat burgesa de l'Europa de principis del segle XIX. En aquest segle la ciutat s'expandeix i es planifica, tot incorporant la component més urbana del traçat dels jardins cortesans francesos, sota la figura urbanística de l'Eixample.

De fet l'arbrat d'alineació ha estat emprat per de l'home des de l'antiguitat fins als nostres dies. Sabem de la seva existència flanquejant i ombrejant les calçades romanes que travessaven Europa, els hem vist alineats en les vores dels canals o de les rambles per retenir les terres dels seus marges, a la Toscana italiana en alineacions de xiprers subratllant el turons del paisatge i a l'Empordà formant murs flexibles per protegir els camps dels fort vent de tramuntana. En tots els casos, llevat de les Rambles que travessen entorns urbans, és en l'entorn rural.

On veiem per primera vegada i de forma generalitzada, la utilització de l'arbrat d'alineació amb la doble funció d'ornat i ombrejat, és a les avingudes i passeigs més representatius dels eixamples de les ciutats europees. Així apareixen a les noves avingudes resultants de la reforma de París projectades pel Baró Haussman, i també en el "Ring" que envolta la ciutat de Viena i a les rondes de la ciutat de Barcelona, ocupant l'espai de les muralles enderrocades,

Posteriorment l'arbrat d'alineació també s'introdueix en el traçat dels carrers de segon ordre en algunes de les ciutats més meridionals. El cas paradigmàtic és l'Eixample de la ciutat de Barcelona, on el Pla Cerdà contempla l'arbrat d'alineació com a element urbà configurador de totes les seccions de les avingudes i els carrers.

Les xifres resultants en la ciutat de Barcelona són 150.000 arbres viaris, el 35% d'ells plantats en escocells flanquejant les voreres pavimentades de rondes, passeigs, carrers i passatges. En tots ells, la necessitat de resoldre la transició entre un paviment rígid i l'espai de terra "natural", necessari per a el creixement i desenvolupament dels arbres, genera un seguit de solucions d'escocell que tot seguit analitzarem per concloure en algunes propostes desenvolupades per l'autor amb l'empresa fabricant i editora ESCOFET 1886.

Presentació

10 temes de disseny a l'entorn de l'escocell.

1. Alineacions sense escocell: L'arbrat urbà en alineacions sobre paviment "natural" ha estat una solució urbana sense necessitat d'escocell.
2. Algun escocell històric i la seva actualització en una situació contemporània..
3. Solucions precedents i diferents actituds en plantejar la solució de l'escocell.
4. Solucions errònies per formalització, materials o dimensions.
5. Escocells de les empreses del sector. Fundicion Benito, DAE i Santa&Cole. Exemples i mimetismes.
6. Escocell Carmel ®: Plantejament i evolució del sistema Carmel fins a la darrera aportació de la seva comercialització exterior. Altres propostes induïdes en empreses del sector.

7. El Pla de l'arbrat de l'Ajuntament de Barcelona per al Districte de l'Eixample. La seva aplicació en els passatges i l'escocell "Yarg ® ". Altres aplicacions en la ciutat de Barcelona més enllà dels passatges. Interior d'illa
8. Sector d'activitats 22@ de BCN. Sistema d'escocell Ramla. Precedent en pedra natural i la seva industrialització en formigó moldejat per Escofet.
9. Altres exemples: Escocell Cerdà, Icaria i Las Palmas.
10. Banc de Diez + Diez, diseño. "Esperando a Godot" com a fons d'inspiració d'un banc lineal i modular a l'entorn de l'arbre.